

Patērētāja maksātspējas vērtēšana

Publicēts: 07.04.2021.

Maksātspējas izvērtēšanas mērķis ir nodrošināt to, lai ar patērētāju tiek slēgti tikai tādi kredītēšanas līgumi, kuros paredzētās saistības patērētājs visticamāk spētu izpildīt.

Patērētāju tiesību aizsardzības likums (turpmāk – PTAL) paredz kredīta devēja pienākumu pirms patērētāja kredītēšanas līguma noslēgšanas izvērtēt patērētāja spēju atmaksāt kredītu, kas nozīmē pieprasīt, iegūt un izvērtēt informāciju par patērētāja ienākumiem un izdevumiem pienākuma izpildei atbilstošā apjomā, tajā skaitā iegūstot informāciju no paša patērētāja un datubāzēm. Kredīta devējs var balstīties uz informāciju, kas saņemta tikai no patērētāja, ja tā ir pietiekama un dokumentāri pamatota. Kredīta devēja pienākumi, tiesības un atbildība ir noteikta PTAL 8. pantā.

Lai arī atsevišķiem kredītu veidiem prasība izvērtēt maksātspēju nav noteikta, ja kredīta summa ir lielāka par 100 EUR, kredīta devējs pirms kredīta izsniegšanas pieprasa un saņem Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras vai Valsts ieņēmumu dienesta izziņu par patērētāja ienākumiem. Tādejādi arī pērkot preces uz nomaksu ar atlikto maksājumu, patērētājs slēdz patērētāja kredītēšanas līgumu un tā spēja atmaksāt kredītu tiek vērtēta.

Kredīta devējam, kuram ir pienākums izvērtēt patērētāja spēju atmaksāt kredītu, ir izstrādāta iekšējā procedūra, kas nosaka izsniegto kredītu izsniegšanu un uzraudzību. Patērētāja pienākums ir sniegt pilnīgu un patiesu informāciju kredīta saņemšanai.

Neatbilstošas maksātspējas izvērtēšanas gadījumā kredīta devējs nav tiesīgs prasīt, lai patērētājs par kredītu maksātu vairāk par likumiskajiem procentiem. Pamatsumma būs jāatmaksā jebkurā gadījumā. Strīds par līgumisko procentu aizstāšanu ar likumiskajiem procentiem individuālā situācijā ir risināms tiesā.

Detalizētas prasības maksātspējas izvērtēšanā aprakstītas PTAC Vadlīnijās, kas pieejamas [šeit](#). Kredītiestādēm, kas atrodas Finanšu un kapitāla tirgus komisijas uzraudzībā piemērojami komisijas izdotie noteikumi. PTAC izskata patērētāju sūdzības un iesniegumus par jebkuru finanšu pakalpojuma sniedzēju, risina patērētāju kolektīvo interešu lietas, kā arī individuālā situācijā var sniegt pirmšķietamu viedokli.

<https://www.ptac.gov.lv/lv/pateretaja-maksatspejas-vertesana>